

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdlila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: D. N.**, zastoupen Mgr. Andrejem Perepečenovem, advokátem, se sídlem Jana Zajíce 36, Praha 7, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 5. 10. 2005, č. j. 14 Az 287/2004 - 19,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 14 Az 287/2004 - 19 ze dne 5. 10. 2005 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem blíže označeným v záhlaví tohoto rozsudku byla odmítnuta žaloba žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 4000/VL - 19 - P08 - 2003 ze dne 29. 3. 2004. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovateli udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a nebyla na něj vztažena překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Podle žalovaného nebyla v průběhu řízení o udělení azylu zjištěna žádná skutečnost nasvědčující tomu, že by byl stěžovatel v Uzbekistánu pronásledován z důvodů vymezených v § 12 písm. a) a b) zákona o azylu nebo že by mu takové pronásledování odůvodněně hrozilo, neboť z vlasti odešel z důvodů vyhrožování ze strany neznámých osob v souvislosti s usmrcením syna vysoce postaveného člena tádzické mafie. Žalovaný dále konstatoval, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu a že nezjistil zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný neshledal u stěžovatele existenci překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke krajskému soudu, v níž pouze uvedl, že s rozhodnutím žalovaného nesouhlasí a že výrok rozhodnutí napadá v celém rozsahu. Dle stěžovatele žalovaný porušil § 3 odst. 3 a odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a odst. 5 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“). Požádal, aby krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil. Zároveň požádal o ustanovení advokáta.

Krajský soud stěžovatelovu žalobu usnesením blíže označeným v záhlaví podle § 46 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítl. Dospěl k závěru, že žaloba stěžovatele neobsahuje body ve smyslu § 71 s. ř. s. z nichž by bylo patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje stěžovatel napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Podle jeho názoru se jedná o neodstranitelný nedostatek, neboť nebyl odstraněn ve lhůtě k podání žaloby, a proto nelze v řízení pokračovat. O ustanovení advokáta pro žalobní řízení krajský soud nerozhodl.

Stěžovatel usnesení krajského soudu napadl kasační stížností. Má za to, že krajský soud posoudil jeho žalobu v rozporu s platným právním řádem. Navrhl zrušit napadené usnesení a vrátit věc k dalšímu řízení. Rovněž požádal o odklad účinnosti napadeného rozhodnutí. Kasační stížnost pak prostřednictvím svého právního zástupce doplnil, přičemž uvedl, že v předchozím řízení byla nesprávně posouzena právní otázka, neboť žalovaný nesplnil požadavky § 3 odst. 2 správního řádu a nepostupoval se stěžovatelem v dostatečné součinnosti. Namítl, že řízení před žalovaným proběhlo pouze formálně, neboť žalovaný se nesnažil podrobně objasnit podstatu případu. Poukázal na absenci zprávy ČTK ve spise, byť je na ní žalovaným odkazováno. Tímto postupem byla porušena procesní práva žalobce. Dále namítl, že napadené rozhodnutí nemá náležitosti správního rozhodnutí ve smyslu § 46 a § 47 odst. 5 správního řádu, neboť není podepsáno oprávněnou osobou. Nemůže proto mít účinky správního rozhodnutí, neboť se jedná o nulitní akt.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost. Domnívá se, že jak jeho rozhodnutí, tak usnesení krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Podle žalovaného se soud nedopustil nezákonnosti, když žalobu stěžovatele odmítl. Nebylo z ní totiž patrné, z jakého zákonného důvodu se stěžovatel domáhá spravedlnosti. Stěžovatel v žalobě neuvedl žádný skutkový důvod, podle něhož považuje usnesení za nezákonné. Navrhl odmítnout kasační stížnost a nepřiznat odkladný účinek pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž shledal, že stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Stěžovatel je zastoupen advokátem a kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uplatnil důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s.

Při přezkumu rozhodnutí krajského soudu shledal Nejvyšší správní soud vady, ke kterým musí soud přihlídnout z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud totiž ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s. není vázán důvody kasační stížnosti, bylo-li řízení před soudem zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žaloba stěžovatele zcela postrádá jakákoli konkrétní skutková tvrzení o nezákonnostech ve správním řízení, a absentuje v ní tak řádný žalobní bod. Krajský soud přitom tuto obecně koncipovanou žalobu

bez konkretizace žalobních bodů odmítl s tím, že neobsahuje řádný žalobní bod, aniž by stěžovatele jakýmkoli postupem vyzval k odstranění zmiňované vady.

Nejvyšší správní soud musí poukázat na rozsudek svého rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58 (www.nssoud.cz), v němž se zcela jasně vyslovil k povaze žalobního bodu, přičemž shrnul svou dosavadní judikaturu v této otázce. Při výkladu ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pak jasně formuloval závěr, že „podle tohoto ustanovení žaloba kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3 s. ř. s.) musí obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné; podle písm. e) pak též musí být uvedeno, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést. Ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení doprovázená (v témže smyslu) konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (srov. k tomu obdobné závěry, vyslovené ve výše zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 4 Azs 149/2004 - 52, zveřejněném pod číslem 488/2005 Sb. NSS; z klasické starší judikatury viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 1. 1993, č. j. 6 A 85/92 - 5).

Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, k nimž při vyřizování věci určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem.

Žalobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti.

Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti.

Za této situace trpělo stěžovatelovo podání doručené soudu dne 22. 10. 2004 vadou podání, neboť šlo svou povahou o žalobu blanketní, tedy neúplnou. Krajský soud se dopustil zásadního procesního pochybení tím, že neprovedl příslušný úkon, jímž by dal stěžovateli možnost tuto vadu žaloby řádně odstranit. Bylo proto namístě zvolit postup podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a stěžovatele vyzvat k odstranění vad tohoto podání, uvést, jakým způsobem mají být vady odstraněny, a poučit jej, jaký bude mít jeho případná nečinnost procesní následek (srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, www.nssoud.cz). Lhůta pro doplnění podání pak byla omezena lhůtou pro podání žaloby. Jak je zřejmé ze soudního spisu, krajský soud tak neučinil. Žaloba proti rozhodnutí žalovaného, které bylo doručeno stěžovateli dne 7. 4. 2004, přitom byla soudu doručena 16. 4. 2004, tedy šest dnů před koncem zmíněné lhůty. Ačkoliv na první pohled lze považovat zbylý časový prostor za malý, je třeba, aby na něho bylo nahlíženo v kontextu celkové délky lhůty, neboť tato byla v stěžovatelově případě pouze patnáctidenní

(§ 32 odst. 1 zákona o azylu). Stěžovateli zbývala tedy téměř polovina lhůty k podání žaloby a současné komunikační prostředky umožňují, aby se soud o výzvu k odstranění vad alespoň pokusil.

Výše uvedený postup krajského soudu nelze akceptovat. Nejvyšší správní soud sice opakovaně dospěl k závěru, že není třeba žalobce vyzývat k odstranění vady žaloby spočívající v naprosté absenci žalobního bodu, uplynula-li již lhůta pro podání žaloby ve smyslu ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 - 40, www.nssoud.cz), zároveň však již vícekrát judikoval v tom smyslu, že pokud tato lhůta běží, je třeba k takové výzvě přistoupit (zejména je třeba vyzdvihnout rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2006, č. j. 5 Azs 311/2005 - 44, www.nssoud.cz, který jasně konstatuje, že seznámil-li se krajský soud s obsahem žaloby zjevně v době běhu lhůty, ve které lze vady podání odstranit, bylo jeho povinností vyzvat k odstranění vad podání v rozsahu nezbytném k tomu, aby ve věci mohl rozhodnout).

Pokud jde o otázku, jak rychle a jakými způsoby má soud ve správním soudnictví účastníka vyzvat, aby odstranil vadu žaloby spočívající v absenci žalobních bodů, Nejvyšší správní soud považuje za případné poukázat na nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2003 ve věci sp. zn. II. ÚS 392/01 (uveřejněno ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu svazek č. 30 nálezy č. 48 str. 17). V této věci Ústavní soud konstatoval, že i zbývající lhůta v délce 5 dnů, byť je značně krátká a byť v případě projednávaném Ústavním soudem byla do ní zahrnuta i sobota a neděle (sic!), neznemožňuje soudu, aby účastníka vhodným způsobem vyzval k odstranění vad (Ústavní soud jmenuje i například telegrafický kontakt či předvolání účastníka, aby odstranil vady do protokolu). Krajský soud měl stěžovatele řádně a neprodleně vyzvat k odstranění vad žaloby spolu s řádným poučením, jak tyto vady odstranit, nebo se o to alespoň pokusit. Pokud tak neučinil bez přijatelných důvodů a místo toho žalobu odmítl, zatížil řízení vadou, k níž musel Nejvyšší správní soud přihlídnout i bez návrhu (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). Rovněž je nutné krajskému soudu vytknout zásadní pochybení spočívající v tom, že nerozhodl o stěžovatelově návrhu na ustanovení zástupce pro žalobní řízení, nebo-li ani nezkoumal, zda stěžovatel splňuje podmínky stanovené v § 35 odst. 8 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že se krajský soud při svém rozhodování dopustil výše uvedených pochybení, proto rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud je vázán právním názorem zde vysloveným (§ 110 odst. 3 s. ř. s.)

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud ve svém novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. května 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu

